

FENOMEN DVOJNE IZJEMNOSTI V SLOVENIJI IN ITALIJI

AVTORICE: MILIČ IVANA, ROZMAN KATJUŠA,
VIDMAR ANJA IN WOLF INES

MENTORICA: PROF.DR. MOJCA JURIŠEVIČ

DECEMBER, 2016

OPIS METODE RAZISKOVANJA

ZAKAJ SMO SI TO TEMO IZBRALE?

Zanimalo nas je ugotoviti, kakšne so značilnosti konteksta pri delu z nadarjenimi v naši sosednji državi, Italiji.

PROBLEM NALOGE

Odkriti razlike in podobnosti med italijanskim in slovenskim kontekstom na področju nadarjenosti.

KAKO SMO SE LOTILE REŠEVANJA PROBLEMA?

Reševanja našega problema smo se lotile tako, da smo najprej podrobno predelale literaturo in informacije, ki smo jih dobile v sklopu obeh kontekstov in le-te primerjale.

Iz literature smo izhajale, ko smo oblikovale vprašanja za naš intervju s strokovnjakinjo dr. Roncoroni.

Področje prepoznavanja dvojne izjemnosti smo naknadno še bolj poglobile tako, da smo analizirale članek iz tega področja.

PREDSTAVITEV STROKOVNJAKINJE ANNE MARIE RONCORNİ

- S tem področjem se ukvarja od l. 2001, ko je bila še študentka psihologije v sklopu društva Mensa Italia;
- Ustanoviteljica in predsednica društva AISTAP (Associazione Italiana per lo Sviluppo del Talento e della Plusdotazione);
- Članica General Committee of the European Council for High Ability (ECHA);
- Italijanska predstavnik v Gifted Children Committee (GCC);
- Soustanoviteljica in predsednica Društva Progetto Bambino;
- Soustanoviteljica in odgovorna za Italian Gifted Children Program;
- Ukvarja se tudi diagnostiko in nevropsihološkim ocenjevanjem namenjenim otrokom in mladostnikom (predvsem v Genovi in Milanu);
- Temi nadarjenosti in specifičnim učnim težavam je posvetila tako svoj doktorat (2009) kot nalogo za specializacijo iz nevropsihologije (2005).

OZADJE KONTEKSTA

SLOVENIJA

- **2 dokumenta za OŠ:** Koncept: odkrivanje in delo z NU v devetletni osnovni šoli *in* Operacionalizacija koncepta: odkrivanje in delo z NU v devetletni osnovni šoli.
- **2 dokumenta za SŠ:** Konceptu vzgojno-izobraževalnega dela z nadarjenimi dijaki v srednjem izobraževanju *in* Operacionalizacija koncepta: vzgojno-izobraževalno delo z nadarjenimi dijaki v srednjem izobraževanju.
- Zakon o OŠ, Zakon o organizaciji in financiranju VIZ, Zakon o gimnazijah, Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju, Bela knjiga o VIZ v RS (2011 – samostojno poglavje)
- Integriran pedagoški pristop z elementi inkluzivnosti.
- Koncepta za delo z dvojno izjemnimi učenci v SLO nismo zasledile.

ITALIJA

- Integrativno naravnana.
- Zakon o pomoči, socialni integraciji in pravicah hendikepiranih ljudi (*Legge per l'assistenza, l'integrazione sociale e i diritti delle persone handicappate*) - spodbudil integracijo v šolstvu.
- Nadarjeni v zakonodaji NISO omenjeni → prezrti.
- Splošna izobraževalna filozofija = doseganje minimalnih standardov.
- Največ pozornosti namenijo dopolnilnim dejavnostim, nudenju pomoči, NE pa potenciranju sposobnosti.

**OPREDELITEV
NADARJENIH IN DVOJNO
IZJEMNIH UČENCEV**

SLOVENIJA

Definicija nadarjenosti:

- učenci, ki izkazujejo visoko nadpovprečne sposobnosti mišljenja ali
- izjemne dosežke na posameznih učnih področjih, v umetnosti ali športu
- prilagajanje vsebin, metod in oblik dela
- dodatni pouk, druge oblike individualne in skupinske pomoči ter druge oblike dela

ITALIJA

Definicija nadarjenosti:

- nadarjeni učenci v italijanski zakonodaji niso omenjeni
- ni enotne terminologije za označevanje nadarjenih učencev
- razlog – mit?

Predlog za definiranje nadarjenih v Italiji:

„nadarjenost je asinhron razvoj čustvenih in kognitivnih sposobnosti, za katerega je značilno, da ima nadarjen posameznik kognitivne sposobnosti, ki so višje od norme (glede na primerjavo z enako starimi vrstniki), oz. da ima posameznik nadpovprečne sposobnosti ali kompetence na enem ali več akademskih področjih, vodstvenem področju ali področju ustvarjalnosti“

Roncoroni (b.d.)

SLOVENIJA

Definicija dvojne izjemnosti:

- visoke splošne intelektualne sposobnosti in talente na različnih področjih ter
- hkratno prisotnost kognitivnih težav nevrofiziološke narave

ITALIJA

Definicija dvojne izjemnosti:

- Roncoroni s pomočjo Webbove definicije definira dvojno izjemne kot:

Tiste učence, ki imajo določene težave, ki onemogočajo identifikacijo nadarjenosti oz. lahko onemogočijo razvoj specifičnih talentov, zato ker oba vidika (nadarjenost in primanjkljaj) soobstajata v posamezniku

ITALIJA

Možne komorbidnosti:

- Nadarjenosti in SUT
- nadarjenost in ADHD,
- nadarjenost in opozicionalno ter provokativno vedenje,
- nadarjenost in bipolarno motnjo oz. druge čustvene težave,
- nadarjenost in obsesivno-kompulzivne motnje,
- nadarjenost in motnje spanja,
- nadarjenost in motnje osebnosti,
- nadarjenost in težave na socialnem področju in
- nadarjeni posamezniki, ki izhajajo iz manj spodbudnega okolja

*VKLJUČITEV V SKUPINO UČENCEV S POSEBNIMI
VZOGJNO IZOBRAŽEVALNIMI POTREBAMI*

IDENTIFIKACIJA NADARJENIH IN DVOJNO IZJEMNIH UČENCEV

SLOVENIJA

Prepoznavanje

NADARJENIH UČENCEV

poteka v treh fazah:

1. evidentiranje
2. identificiranje
3. seznanitev ter pridobitev mnenja staršev

ITALIJA

Nimajo nobenega koncepta prepoznavanja NADARJENIH UČENCEV.

- identifikacija je v domeni učiteljev
- učitelji nimajo identifikacijskih kriterijev, znanja in drugih ustreznih pripomočkov, ki bi jih lahko uporabili pri odkrivanju

ITALIJA

A.M. Roncoroni predlaga naslednje faze prepoznavanja:

1. evidentiranje s strani staršev, učiteljev ali učenca samega
2. ocenjevanje učnih zmožnosti
3. ocenjevanje psihologa
4. ocenjevanje strokovnjakov iz različnih področij

PREVALENCA:
25 % (Slovenija)
5% (Italija)

SLOVENIJA

PREPOZNAVANJE DVOJNO IZJEMNIH UČENCEV

- ni posebnega koncepta ali inštrumentarija prepoznavanja dvojno izjemnih učencev
- določene skupne značilnosti, ki jih pri identifikaciji upoštevamo:
 - dokazan izjemni talent ali sposobnost,
 - dokazana diskrepanca med pričakovano (glede na otrokove potenciale) in dejansko učinkovitostjo (šolsko uspešnostjo)

ITALIJA

PREPOZNAVANJE DVOJNO IZJEMNIH UČENCEV

- Ni koncepta prepoznavanja dvojne izjemnosti
- Roncoroni opozarja na številne negativne posledice neustreznega prepoznavanja dvojne izjemnosti:
 - Napačne diagnoze
 - Pogosto prepoznavanje zgolj pomanjkljivost namesto dvojne izjemnosti
 - Neustrezna obravnava

INTERVJU

Kako učinkovit je po vašem mnenju italijanski sistem prepoznavanja nadarjenosti in dvojne izjemnosti ter sistem podpore in spodbujanja nadarjenih in dvojno izjemnih otrok? Bi ga bilo možno izboljšati? Imate v mislih kakšen predlog, kako bi ga lahko izboljšali?

POVZETEK ODGOVORA

- V Italiji se je v teku zadnjih 20 let zelo dobro razvilo poznavanje področja specifičnih učnih težav, vendar zelo malo se še raziskuje in obravnava področje dvojne izjemnosti in nadarjenosti.
- V primeru dvojne izjemnosti se težave in zmožnosti obravnava ločeno, predvsem tako, da se še največ pozornosti posveti tretmaju težav; posledično se jim ne nudi spodbud na področju nadarjenosti.
- Treba bi bilo pregledati različne kriterije pri prepoznavanju nadarjenosti.
- Razmeroma malo se ve o nadarjenosti na splošno in o kognitivnem razvoju, ki je značilen za najvišja 2% šolske populacije.
- Manjka torej na tem področju tudi specifično oblikovanje strokovnih delavcev.

PREDLOGI: Treba bi bilo ponovno pregledati in spremeniti kriterije klasifikacije zlasti na področju SUT in pripraviti intenzivne aktivnosti oblikovanja strokovnjakov za delo s to skupino učencev.

DELO Z NADARJENIMI IN DVOJNO IZJEMNIMI UČENCI

DELO Z NADARJENIMI UČENCI ZNOTRAJ ŠOL

SLOVENIJA

DIFERENCIACIJA

INDIVIDUALIZACIJA

OBOGATITVENI PROGRAMI

Koncept odkrivanja in delo z nadarjenimi učenci:

Prva triada:

- Notranja diferenciacija
- Krajše ločevanje učencev iz razreda (dodatni pouk, interesne dejavnosti)

Druga in tretja triada:

Fleksibilna in delna zunanja diferenciacija

Operacionalizacija koncepta Srednje šole:

Diferenciran pouk
Druge prilagoditve

ustrezne povratne informacije, zavedati se, da so tudi nadarjeni otroci najprej otroci

DELO Z NADARJENIMI UČENCI ZNOTRAJ ŠOL

ITALIJA

Ni nobenih organiziranih ali sistematiziranih predlogov dela z nadarjenimi učenci.

Način dela z nadarjenimi učenci
je odvisen od vsakega učitelja
oz. od vsake šole posebej.

Učna diferenciacija v zakonodaji ni ekspricitno zapisana.

Kljub temu pa podobno kot v Sloveniji izvajajo:

akceleracija

selekcija pri vpisnih
pogojih v nekatere
elitnejše liceje

V popoldanskem času imajo
možnost poglobljanja svojega
znanja ter ustvarjanja na
področju umetnosti, jezika in
športa.

obogatitvene
programe

natečaje, tekmovanja,
olimpijade za
nadarjene učence

KAKŠNE PA SO ŽELJE NADARJENIH UČENCEV IN DIJAKOV?

več skupinskega dela

ustreznejši odnos
učiteljev do nadarjenih

več obogatitvenih
dejavnosti

več konkretnih priprav
na tekmovanja

več dodatnih in
zahtevnejših nalog

ustrezne priprave na
višji nivo pri maturi

več individualnega
dela s posameznimi
profesorji

nudenje ustreznega
svetovanja nadarjenim
učencem o izbiri srednje
šole in pomoč za
pridobitev štipendije

kompetentnost
učiteljev za delo z
nadarjenimi

DELO UČITELJEV Z NADARJENIMI UČENCI NAJ BI ZAJEMALO:

organiziranje, pripravo materialov,
knjig, učnih listov in materialov za
poglobljanja znanja z različnimi,
stopnjujočimi se nivoji zahtevnost

sodelovalno učenje in
medvrstniške oblike
pomoči

uporabo različnih
učnih oblik in metode
dela, ki bodo
upoštevali različne
učne stile in različne
inteligentnosti

več laboratorijskega
dela

DELO Z DVOJNO IZJEMNIMI UČENCI ZNOTRAJ ŠOL

Odpraviti vse pomanjkljivosti
branja in/ali
pisanja/računanja, dokler ne
postane učenec »normalen«
in se šele nato posvetiti
talentom.

Pristop, ki
omogoča učencem hkratno
razvijanje močnih in šibkih
področij.

DELO Z NADARJENIMI IN DVOJNO IZJEMNIMI UČENCI IZVEN ŠOL

SLOVENIJA

Nimamo veliko društev

Center za raziskovanje in
spodbujanje nadarjenosti
(CRSN) - razvojno –
raziskovalne,
izobraževalne in
svetovalne dejavnosti na
področju nadarjenosti

ITALIJA

Imajo nekaj lokalnih in
zasebnih institucij

AISTAP (VIZ nadarjenih
učencev, svetovanje
staršem, prepoznavanje
nadarjenosti, poletni
tabori, pomoč učiteljem)

STEP-NET (ozaveščanje o
nadarjenosti,
izobraževanja, tabori za
nadarjene učence,
pomoč učiteljem)

<http://www.aistap.org/>

<http://www.plusdotazionetalento.it/>

INTERVJU

Katere prilagoditve dela po vašem mnenju najbolj potrebujejo nadarjeni in dvojno izjemni otroci otroci v šoli? Po vašem mnenju se njihove potrebe upošteva in zadovolji v dovoljšnji meri? Se po vašem mnenju dovolj upošteva celostni osebni razvoj teh otrok?

POVZETEK ODGOVOROV

Kaj vse potrebujejo nadarjeni učenci:

- Akceleracija
- Sodelovalno učenje
- Delo v skupinah homogenih po sposobnostih
- Paralelni razredi
- Srečevanje učencev istih šol za izvajanje projektov in nalog, ki so bolj kompleksne
- "Kajti pomanjkanje aktivnosti, ki so učencem v izziv, ker so nekoliko bolj zahtevne, onemogočajo učencem, da bi dosegli višji nivo znanj, ker ne oblikujejo strategij učenja in organizacije dela.

Pozornost za celostni razvoj osebnosti: Pride v poštev, ko se otroci srečujejo s številnim frustracijami oz. v primeru, ko se ne znajo soočiti s temi frustracijami.

Dvojno izjemni učenci – v večini primerov se upošteva le njihove težave, ne pa njihovih potencialov in zmožnosti. Zato se ne zadovolji ustrezno vse njihove potrebe.

KADER ZA DELO Z NADARJENIMI IN DVOJNO IZJEMNIMI UČENCI

SLOVENIJA

ŠTUDENTJE

Vsebine o nadarjenosti
integrirane v različne
predmete

Izbirni predmeti

UČITELJI

Usposabljanja za delo z
nadarjenimi učenci
(Zavod RS za šolstvo)

Izobraževanje za uporabo
testov sposobnosti
(Zavod za
psihodiagnostična
sredstva)

ITALIJA

UČITELJI

Izobraževanje učiteljev za
prepoznavanje nadarjenih
učencev (Združenja
univerz po Italiji – v
Genovi in Padovi)

Izobraževanje učiteljev za
delo z nadarjenimi
(Fakulteta za psihologijo v
Pavii)

Seminarji, svetovanja in
pomoč učiteljem pri delu z
nadarjenimi učenci
(AISTAP in STEP-NET)

INTERVJU

Kdo se ukvarja z nadarjenimi učenci v šoli? Učitelji imajo na razpolago strokovne delavce, ki so jim lahko v podporo in pomoč? Obstajajo strokovni delavci, ki so dovolj izobraženi na tem področju tudi izven šolskega področja? Po vašem mnenju šolski strokovni delavci so dovolj izobraženi za to, da nudijo ustrezen suport in spodbude za razvoj potencialov in sposobnosti nadarjenim ali dvojno izjemnim učencem glede na njihove potrebe?

POVZETEK ODGOVOROV

- Zelo malo je šol, ki ima izobraženo osebje na tem področju.
- Ko se to sicer zgodi, na šoli izberejo učitelja, ki bo odgovoren za aktivnosti in projekte, ki so namenjeni nadarjenim učencem.
- Prav tako je tudi izven šolskih ustanov zelo malo strokovnjakov, ki imajo specializacije iz področja nadarjenosti.

VLOGA STARŠEV

SLOVENIJA

- Starši so vključeni v tretjo stopnjo prepoznavanja
- Svetovalna služba organizira individualen pogovor s starši, predstavitev rezultatov preizkusov s strani psihologa
- Pridobitev pisnega soglasja staršev

ITALIJA

- Starši imajo večjo vlogo
- Lahko se obrnejo na zunanje ustanove
- Šoli morajo sporočiti rezultate diagnostičnih preizkusov
- Najbolj aktivni ustanovi za diagnosticiranje nadarjenosti: AISTAP ter STEP-NET

Associazione Italiana per lo Sviluppo
del **TA**lento e della **Plu**sdotazione

INTERVJU

Katera je naloga staršev v fazi prepoznavanja, identifikacije in dela pri nadarjenih in dvojno izjemnih otrocih? Kako se seznani starše, da so njihovi otroci nadarjeni ali dvojno izjemni? Kako se na novico pogosto odzovejo starši? Kako pa se na to odzovejo samo prepoznani nadarjeni oz. dvojno izjemni?

POVZETEK ODGOVOROV:

- Vloga staršev je ključna: če ni sodelovanja s strani družine, tudi če učitelji prepoznajo določene znake nadarjenosti, otroci ne bodo vključeni v ocenjevanje sposobnosti.
- V primeru dvojno izjemnih so starši tisti, ki ugotovijo težave; dvojna izjemnost pride do izraza šele v teku diagnostične ocene, na katero so bili napoteni zaradi težav.

Kako sprejmejo nadarjenost/dvojno izjemnost svojih otrok:

- “S starši se pogovorimo na čim bolj preprost in jasen način. Obrazložimo jim, da glede na starost njihovih otrok in glede na interese, ki jih ti imajo, obstajajo različni načini, s katerimi lahko ti učenci razvijejo tako svoje kompetence kot svoje “soft skills”, ki jim omogočajo, da lahko delajo to, kar jim je všeč in jih zanima. Pomembno je, da se ne oblikuje previsokih pričakovanj, ker ne vemo z gotovostjo, kako se bo posameznikova pot razvijala v času. Ne želimo namreč, da bi ta pričakovanja postala razlog za stres pri otrocih in mladostnikih, ampak da bi se na njihove višje sposobnosti gledalo kot “možnosti”.”
- Reakcije staršev so lahko zelo različne; v primeru dvojne izjemnosti se ob diagnozi pogosto pokaže olajšanje.
 - Podobno so tudi reakcije pri učencih različne (olajšanje, odpor)

**ŠE NEKAJ INFORMACIJ
PRIDOBLENIH IZ
INTERVJUJA**

INTERVJU

Bi lahko izpostavili nekatere probleme in nekatere primere dobre prakse, s katerimi ste se srečali v teku vašega dela v sklopu nadarjenosti v italijanskem kontekstu?

POVZETKI ODGOVOROV:

PROBLEMI:

- Finansiranje – problem skupnega fonta denarja z učenci s SUT.
- “Nadarjeni ne potrebujejo pomoči.”
- Nadarjeni kot privilegirana kategorija, elita.

DOBRE PRAKSE:

- “Zemljevid interesov in hobijev”.
- Dodatni pouk.

ANALIZA ČLANKA

MELOGNO, S., PINTO, M. A. IN LEVI, G. (2015).

PROFILE OF THE LINGUISTIC
AND METALINGUISTIC CHILD
ABILITIES OF A GIFTED CHILD
WITH AUTISM SPECTRUM
DISORDER: A CASE STUDY.

CHILD LANGUAGE TEACHING AND THERAPY, 31(1), 113-
126.

PROFILE OF THE LINGUISTIC AND METALINGUISTIC ABILITIES OF A GIFTED
CHILD WITH AUTISM SPECTRUM DISORDER: A CASE STUDY

PROFIL LINGVISTIČNIH IN
METALINGVISTIČNIH SPOSOBNOSTI
NADARJJENEGA OTROKA Z MOTNJO
AVTISTIČNEGA SPEKTRA: ŠTUDIJA PRIMERA

Avtorji:

Sergio Melogno, Maria Antonietta Pinto, Gabriel Levi (Sapienza University of Rome, Italy)

Leto izdaje članka: 2015

Naslov revije, volumen in stran: *Child Language Teaching and Therapy*, 31(1), 113-126.

RAZLOGI ZA IZBIRO

- Dvojno izjemen učenec;
- Študija primera narejena v Italiji (italijanski deček in avtorji članka);
- Eden redkih, če ne celo edini članek, ki se ga najde v Italiji, ki se ukvarja s tem področjem;
- Zanimiva vsebina;
- Izziv analizirati študijo primera.

NAMEN

• Kaj je že znano?

Pri AS diskrepanca med kognitivnim/lingvističnim in socialnim/komunikativnim področjem.

• Kaj je manj/ni znano?

Diskrepanca med po navadi močnimi področji AS (med kognitivnim in lingvističnim področjem).

• Kaj je namen študije primera?

Raziskati meta nivo lingvističnih kompetenc skozi široko metalingvistično ocenjevanje, ki bi pomagalo razjasniti bistvo dečkovega kognitivnega funkcioniranja.

CILJ

Pridobiti boljši vpogled v diskrepanco med kognitivnim in lingvističnim področjem pri 9 let in 6 mesecev staremu nadarjenemu dečku z AS.

SODELUJOČ

Nadarjen italijanski deček z motnjo avtističnega spektra; star 9 let in 6 mesecev

Celoten IQ=136; diskrepanca med verbalnim IQ = 146 in neverbalnim področjem IQ=117.

- Močno osredotočen na intelektualna področja, kjer deluje zelo odraslo,
- dobesedno ponavljanje fraz za odraslimi,
- nezainteresiran za interakcijo z vrstniki,
- pri treh letih izjemno navdušen za števila,
- vedenjski problemi v šoli,
- težko deli stvari z drugimi, slaba empatija, nezmožen se postaviti v kožo drugega...,
- pedanten in skrajno natančen jezik pri nagovarjanju vseh ljudi,
- nenavadni rituali (piti mleko iz vedno iste skodelice s slamico, ampak šele ko brata končata z zajtrkom).

INSTRUMENT

Za klinično oceno:

- Autism Diagnostic Observation Schedule (**ADOS**),
- Krug Asperger Disorder Index (**KADI**),
- intelektualne sposobnosti (**WISC-III**),
- nevropsihološko funkcioniranje (skrb za področje socialne percepcije) (**NEPSY II**).

Za metalingvistične sposobnosti:

- Test di Abilita Metalinguistiche n. 2 (**TAM-2**, Pinto et al., 2003) –
metasemantika, metagramatika, metasintaksa in metafonologija (9 do 14 let)
- Test di Comprensione di Metafore (**TCM**; Pinto et al., 2006) –
razumevanje metafor.

POSTOPKI ZBIRANJA

- Intervju z dečkom,
- intervju s staršema,
- izvajanje/reševanje različnih prej omenjenih testov.

OBDELAVA PODATKOV

- Rezultate primerjali z veljavnimi **normami** za posamezen test,
- Surove rezultate obeh italijanskih testov (metalingvistične sposobnosti) so obdelali s **t-testom** za starosten nivo → razdeljen na 5 rangov:
 - deficit (0-30),
 - podpovprečje (32-40),
 - povprečje (41-60),
 - nadpovprečje (61-70) ,
 - izjemnost (71-100).

REZULTATI KLINIČNE OCENE Z RAZLAGO

1. **ADOS** (intervju za določanje MAS) - za opisovanje soc. odnosov uporabljal kvantitativne in numerične kriterije; pri jeziku in komunikaciji ter pri interakciji je nad zgornjo mejo (8 točk = nakazuje MAS).
2. **KADI** – 114 točk, nakazuje veliko verjetnost AS.
3. **NEPSY-II** (soc. percepcija) – 2 podtesta (1. razumevanje duševnih stanj v odnosu prepoznavne vedenja in uporabe jezika ter 2. prepoznavna čustvenih izrazov na slikah obrazov otrok) sta pod starostno normo.
4. **WISC-III** (kogn. funkcije) – diskrepanca med verbalnim in neverbalnim IQ (celoten IQ=136; verbalen=146 in neverbalen=117).
 - *podpovprečjem*: razvrščanje slik za pripoved zgodbe;
 - *povprečen*: kodiranje, sestavljanje predmetov, iskanje manjkajočih detajlov na slikah;
 - *nadpovprečjem*: iskanje identičnih simbolov;
 - *izjemen rezultat*: sestavljanje vzorcev in labirinti.

REZULTATI METALINGVISTIČNIH TESTOV Z RAZLAGO

1. TAM-2 rezultati nehomogeni

- **povprečen**: metalingvističen rezultat (eksplicitni metalingvističen proces)
 - *podpovprečen*: sinonimi in večpomenke (metasemantika)
 - *povprečen*: razumevanje in delovanje slovnice (metagramatika)
 - *nadpovprečen*: sprejemljivost in fonemska delitev (metafonologija)
- **nadpovprečen**: lingvističen rezultat (izražanje intuitivnih metalingvističnih procesov)

2. TCM (*razumevanje metafor*) rezultati homogeno povprečni (splošen rezultat), a se kažejo pomembne razlike med odgovori na 12 postavk

→ sedem odgovorov na najnižji stopnji 0, pet odgovorov na višji stopnji 2-3.

PROBLEMI/OMEJITVE

- Ni preverjena metapragmatika (= presečišče med jezikom in soc. kognicijo),
- dečka vprašali po razumevanju komunikacijskih namenov, ki so osnova sporočila,
- metalingvističen test potrjen le v italijanščini (jezik sodelujočega).

PREDNOSTI

- Osredotočena na eno osebo (bolj poglobljeno),
- dobro načrtovanje bodoče obravnave,
- šibka področja kompenziramo z močnimi,
- sledenje zastavljenemu vprašanju,
- raziskovanje bistvenih kritičnih področij za osebe z MAS.

IDEJE ZA NADALJNJE RAZISKOVANJE

- Kompleksnost meta-stopnje pri NU z MAS,
- upoštevanje različnih stopenj in lingvističnih področij metalingvističnega zavedanja,
 - preveriti metapragmatično stopnjo,
- več enakih študij primera (možnost posplošitve, primerjanja).

**NAJLEPŠA HVALA ZA VAŠO
POZORNOST
IN LEP DAN ŠE NAPREJ**

A graphic of the word 'Grazie' written in a colorful, watercolor-style font. The letters are multi-colored with soft edges. The 'G' is blue and green, 'R' is pink and red, 'a' is red and pink, 'z' is yellow and orange, 'i' is green and yellow, and 'e' is orange and red. The graphic is tilted slightly to the right and has a white border, giving it the appearance of a photograph or a card. It is positioned in the bottom right corner of the image, overlapping the orange and blue geometric shapes.

Grazie